

lesson, is diverse solutions (are problematic). Established friendly relations of teachers and students. Established friendly relations in student groups. Create a calm, businesslike atmosphere communicating with positive emotional color. Occurs objective recognition and evaluation of progress and teacher colleagues.

Methods of teaching, practical training, analysis of work situations.

УДК 37.016:378.147

МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ)

Н.А. Рудницька, старший викладач

Висвітлюються деякі прийоми самостійної роботи майбутніх фахівців-аграріїв з французькими фаховими інформаційними джерелами у вигляді робота над проектом "Професійне досє".

Визначені шляхи практичної реалізації завдань алгоритмізації самостійних дій студентів при опрацюванні іншомовної інформації, можливості контролю їх виконання, керівництві навчальною діяльністю, зокрема самостійною.

Презентуються переваги даного методичного прийому як способу формування у студентів та реалізації їх дослідницьких, практичних та творчих здібностей у майбутній професійній діяльності.

Самостійна робота студентів, фахова французька мова, метод проекту, професійна термінологія, освітні медіа-інформаційні джерела.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасний молодий фахівець відчуває гостру необхідність бути компетентним і підготовленим до міжкультурного іншомовного спілкування в різних сферах життєдіяльності людини. Загальні компетенції (соціальна, політична, загальнокультурна, самоосвітня, інформаційна, допрофесійна) визначають стратегію існування людини в суспільстві, тактику дій особи в різних сферах діяльності, детермінують набуття нею нового професійного і соціального досвіду, навичок практичної діяльності, забезпечують фахівцю здатність самовизначитися в полікультурному середовищі [7, с. 195-203].

Професійна підготовка майбутнього фахівця – це цілеспрямована, динамічна, інноваційна за своїм характером система, яка націлена на формування як професійних, так і ціннісних орієнтирів майбутнього фахівця.

© Н.А. Рудницька, 2014

Кожний вищий навчальний заклад намагається розробити свою унікальну особистісно-орієнтовану систему підготовки фахівців, яка мотивує їх до подальшого науково-професійного пошуку, самоосвіти та саморозвитку, а це в сучасних умовах неможливо без знання іноземної мови. Особливого значення в процесі професійного навчання студентів набувають гуманітарні дисципліни, що становлять фундамент їх науково-теоретичної й гуманітарної підготовки, дають змогу зрозуміти суть і соціальну вагомість майбутньої професії, забезпечують розвиток їх ерудованості та загальної культури, громадянських та моральних якостей, які, у свою чергу, дають їм можливість стати гідними представниками вітчизняної інтелігенції [1, с. 509].

Саме тому якісній іншомовній підготовці майбутнього спеціаліста має приділятися важлива увага. Актуальним завданням навчання іноземної мови у немовних ВНЗ є формування у студентів комунікативної, лінгвістичної, соціокультурної та професійної компетенцій, які дозволяють використовувати іноземну мову як засіб професійного та міжособистісного спілкування.

При цьому особистісно-орієнтований характер навчання передбачає посилення спрямованості навчального процесу на самостійну роботу студента. У вищих аграрних навчальних закладах, де іноземна мова не є профільною дисципліною, великого значення набуває фактор мотивованості навчання. Система мотивів забезпечує орієнтацію студентів на прийоми і засоби можливих у майбутньому видів професійної діяльності. Мета викладача направити майбутніх фахівців до постановки і досягнення конкретних цілей у їх професійному середовищі за допомогою іншомовних ресурсів. Рівень їх мотивації зростає пропорційно успіху у досягненні результатів, відповідно зростає і самомотивація майбутнього спеціаліста покращувати свої знання з іноземної мови.

Метою статті є розгляд методичних прийомів самостійної роботи студентів для визначення специфіки їх використання на заняттях іноземної мови у вищих навчальних закладах аграрного профілю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Педагогічні дослідження з професійної підготовки фахівців-аграрієв здебільшого присвячені таким питанням: нові підходи до аграрної освіти (Д.Мельничук); організація навчального процесу в аграрних ВНЗ (А.Бугерко, Л.Головко, М.Гутієв, О.Дьомін, П.Лузан, О.Полозенко, Л.Ханула та ін.); професійна спрямованість особистості студента-аграрія (Л.Сподін), професійне становлення студентів в аграрних ВНЗ (С.Виговська), професійна підготовка студентів різних сільськогосподарських спеціальностей (Н.Кожемякіна, В.Лозовецька, В.Свистун, М.Хоменко та ін.), формування комунікативних умінь спеціалістів-аграріїв (В.Кручек) і культури ділового мовлення (В.Михайлюк) та ін. Питання професійного спілкування в аграрних ВНЗ досліджувалися С.Амеліною, Л.Барановською, Г.Береговою, К.Богатирьовим. Також особливе місце належить роботам українських

вчених, у яких аналізується професійна підготовка майбутніх фахівців у контексті особистісно-орієнтованої освіти (І.Бех, С.Сисоєва, В.Рибалка).

Проблема самостійної роботи широко висвітлювалось в роботах Д.Афасижевої, П.Зендера, Л.Кулікової, А.Линди.

Питання самоконтролю як основної частини усіх видів учбової та трудової діяльності піднімалися у дослідженнях Д.Александрова, С.Барановської, М.Брейгина, І.Железнякова, Е.Пасова.

Водночас відсутні дослідження стосовно практичних методичних прийомів самостійної роботи майбутніх фахівців-аграріїв з іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Особистісно-професійний характер самостійної роботи майбутніх фахівців-аграріїв є ефективним засобом розвитку і формування навичок іншомовного спілкування, який розширює світогляд студентів, поглиблює знання про іншомовні професійно-інформаційні ресурси, про особливості фахової мови, допомагає розуміти загальнолюдські засоби мовного спілкування, сприяє вихованню професійних і моральних якостей особистості.

Структура і зміст навчального матеріалу повинні відповідати вимогам навчальної програми, кількості навчальних годин (при цьому з достатнім обмеженням аудиторних занять). Враховуючи до того ж багатопрофільність магістерських програм у аграрних вузах, самостійна робота студентів під керівництвом викладача набуває особливої актуальності.

Однією з цілей особистісно-професійний характеру викладання іноземної мови в аграрних ВНЗ є відкриття іншомовного потенціалу інформаційних ресурсів, структури і законів функціонування майбутнього професійного середовища і запровадження стандартизованої термінології для їх описання і дослідження. Як найкраще, на наш погляд, для цього підходить іншомовна робота над проектом **"Професійне досє"** майбутнього фахівця. Вона вимагає активного пошуку додаткової інформації, спостережень і аналізу набутого досвіду, мотивує до нових навичок синтезу навчального матеріалу на іноземній мові. Цей вид роботи допомагає студентові більш ефективно й незалежно діяти згідно нових мовленнєвих вимог, аналізуючи вже існуючі варіанти, активізувати свої знання з іноземної мови якнайкраще і значно підвищує його рівень самомотивації.

Поняття «метод проекту» визначається науковцями по-різному. Як зазначають Є. Полат, Н. Остапенко, метод проектів являє собою певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, спосіб організації процесу пізнання, які дозволяють розв'язати ту чи іншу проблему в результаті самостійних дій учасників навчального процесу з обов'язковою презентацією цих результатів [6, с. 9].

Л. Кратасюк зазначає, що головна мета методу проекту, на відміну від традиційних методів, – створити особливе розвивальне середовище, яке забезпечить: переконливу мотивацію навчальної діяльності, упровадження інтерактивної діяльності на всіх етапах навчання;

формування вмінь і навичок як самостійної, так і кооперативної роботи на основі пошукової діяльності; «ситуацію успіху» [3, с. 11].

Пріоритетними ознаками проектного методу є самостійність, творча діяльність, інтерактивність, інтегрованість, комунікативність, результативність.

Мета проекту "Професійне досє":

- створити особливе іншомовне професійно-розвивальне середовище;
- підвищити іншомовну особистісно-професійну мотивацію навчання;
- формування вміння й навички самостійної колективної, групової та індивідуальної пошукової діяльності;
- моделювання ситуації успіху і професійної компетентності в майбутній професії фахівця-аграрія.

Моделювання проекту "Професійне досє" на іноземній мові базується на соціально-комунікативному підході і спрямоване на пошук фахової науково-практичної інформації, на її аналітико-синтезну обробку іноземною мовою.

При цьому студент активізує набуті вже навички логічних операцій з текстом або аудіо чи відео інформаційним джерелом: виділення основного змісту та виключення другорядних моментів, структурного членування гіпертексту, рецензування, анотування, реферування матеріалу професійної спрямованості. Навчальний матеріал для самостійного опрацювання має характеризуватися наявністю інформативних проблемних текстів, відео сюжетів, завдань, імітуючих діяльність в майбутній професійній сфері.

Під час самостійного освоєння матеріалу студент безпосередньо працює з необхідним матеріалом, аналізує і шукає різні можливості вирішення тих чи інших завдань, акумулюючи свої пізнавальні, інтелектуальні та емоційні можливості. Крім того, що самостійна робота викликає активність студентів, вона також несе індивідуалізований характер.

Використання різних сучасних джерел інформації надає самостійній роботі гнучкий адаптивний характер, що значно підвищує відповідальність кожного окремого студента та його успішність

З метою пропозиції впровадження у навчальний процес розглянемо основні етапи підготовки проекту "Професійне досє".

Для психологічного усвідомлення студентом себе як майбутнього успішного фахівця пропонуємо йому створити власну **візитівку на іноземній мові** із зазначенням своєї посади і назви спільного французько-українського підприємства. Зазначимо, що такий методичний прийом з самого початку націлює студента на досягнення кращих професійних результатів у своїй професійній кар'єрі, розуміючи важливість вільного володіння іноземною мовою.

Робота над власним **Curriculum vitae (CV)** французькою мовою не лише дозволяє студенту позитивно оцінити власні навички і здібності, які

сприятимуть досягненню його успішного працевлаштування, а й опанувати елементи ділової автентичної французької мови.

Curriculum vitae, CV (укр. куррікулум віте, в перекладі з лат. – «перебіг життя») – стислий опис біографічних даних, набутих кваліфікацій та професійних навичок. Один з основних документів при поданні на вакантне місце роботи, стажування чи навчання. Зазначимо, що з метою стандартизації документів для подання на вакантні посади та прозорості кваліфікацій та компетенцій в Європейському Союзі рішенням Nr. 2241/2004/EG від 15 грудня 2004 року було запроваджено так званий європаспорт (eurorpass), що поєднує в собі CV, мовний паспорт, мобілізаційний паспорт (досвід і перебування за кордоном), додаток до диплому (для кращого порівняння дипломів різних країн) [9].

Такий вид роботи є корисним особливо для студентів, які мають намір пройти стажування за кордоном і потужним фактором у особистісно-професійній мотивації майбутнього фахівця.

Для студентів, які вже мають достатній рівень володіння іноземною мовою і як заохочення для додаткових балів з дисципліни можливо запропонувати роботу над мотиваційним листом. **Мотиваційний лист (Lettre de motivation)** підкреслює навички та якості, які кандидат на посаду висвітлює з метою відповідності до висунутих вимог. Мотиваційний лист покликаний привернути увагу роботодавця до знань і вмінь кандидата. Для цього необхідно презентувати конкретні приклади з попереднього професійного досвіду, виявити свою вмотивованість, донести свої професійні ідеї і впевненість в успішності своїх кар'єрних планів [4].

Володіння мовою інформаційно-наукового пошуку, коректне оперування студентом соціально-професійними поняттями призводить до **формування** своєрідного **тезауруса** майбутнього фахівця, його вмінь генерувати нові ідеї, знаходити нетрадиційні шляхи вирішення проблемних завдань [7, с.114-115].

З цією метою студентам пропонується презентувати **список іншомовних веб-сайтів** за їх професійною тематикою. Таким чином, опрацювавши 20-30 інформаційних джерел майбутній фахівець утворює своєрідну іншомовну базу даних з майбутньої спеціальності і відкриває для себе потенціал інформаційних ресурсів, аналізує їх характер і специфічні функції.

Зазначимо, що опрацювання такого типу інформації науково-професійного характеру мотивує студента до вивчення певної кількості нових термінів і понять, важливих для майбутньої професійної діяльності із використанням традиційних та інноваційних технологій.

Отже, наступний етап роботи над "Професійним досьє"– це **складання глосарія за фахом** майбутнього фахівця-аграрія. Функціонуючи в науковому контексті, терміни вступають у складне семантико-синтаксичне відношення з іншими словами, проявляють обмежені сполучні можливості, що представляють чималі труднощі для студентів. Даний тип завдання має лонгітюдний характер і виконуються

студентом самостійно протягом тривалого часу і періодично перевіряються викладачем під час експрес-опитувань на початку практичних занять. Його структуру викладач оговорює зі студентами на першому занятті. Обов'язковими моментами, крім перекладу і визначення змісту поняття, є вказівка на автора та джерело, з якого це визначення було взято. Терміни спочатку записуються в алфавітному порядку. А потім систематизуються за темами курсу – студент складає предметний покажчик за відповідними темами. Вважаємо даний вид завдання надзвичайно корисним, оскільки воно привчає студента до постійної, кропіткої роботи над власним професійним становленням.

Опрацювання науково-технічної літератури іноземною мовою впродовж навчальної діяльності сприяє поповненню і систематизації знань студентів, встановленню міждисциплінарних зв'язків, накопиченню теоретичного досвіду, збагаченню словникового запасу студентів відповідно до тематики текстів, а також формуванню навичок розуміння, перекладу й реферування фахових текстів, подальшому формуванню навичок монологічного висловлювання на основі письмового тексту [8, с. 4].

До того ж, практичне володіння іноземною мовою професійного спрямування передбачає наявність умінь та навичок у перекладанні, що, передусім, дає можливість оформлювати вилучену з іншомовних науково-технічних і науково-популярних джерел інформацію у вигляді реферату, анотації, наукової доповіді, письмового чи усного перекладу, а отже, використання такої інформації для поповнення знань з відповідних профільних дисциплін [2, с. 34, 41].

Завершальним етапом роботи над "Професійним досьє" майбутнього фахівця є **підготовка проблемної доповіді або анотації** тексту на професійну тематику в залежності від його рівня володіння іноземною мовою.

Паралельно з цим іде процес вивчення структури реферату та анотації, основних принципів написання цих фахових наукових текстів, їх мови, особливостей граматичної структури та лексичних одиниць загальнонаукового і загальнограматичного характеру, засобів забезпечення внутрішнього зв'язку текстів реферату та анотації.

Навчальне анотування розглядається і як форма самостійної інформаційної діяльності, що може виступати засобом розвитку навички інтенсивного підготовленого мовлення в обговорюваннях, дискусіях наукового характеру.

Після загальної підготовчої роботи велика увага має приділятися формулюванню головної думки тексту, що анотується або реферується, вмінню висловити її своїми словами, спираючись на ключові слова і словосполучення, а також засвоєнню характерних мовних зразків.

Свідоме виконання послідовності дій при складанні вторинних наукових текстів, додержання системності у застосуванні засобів скорочення тексту першоджерела сприяють формуванню системності мислення і розвитку культури розумової праці. Найбільш раціональна

допомога в цьому включає формування алгоритму дій, об'єднаних єдиною метою. Так, завдання до тренувальних вправ для вдосконалення техніки читання, стягнення інформації текстів в наведеній вище послідовності є першим ступенем алгоритму складання вторинного наукового тексту, тобто роботою над його змістом.

Подальший ступінь алгоритму дій студента виводить його на самостійну підготовку анотації на базі тексту реферату.

Невід'ємною складовою частиною всієї навчальної роботи є практика самостійної орієнтації в граматиці мови. Вміння впізнавати граматичні явища в тексті, трансформувати одну граматичну конструкцію в іншу, відчувати їх стилістичне навантаження виробляється в процесі самостійної роботи студентів, користуючись довідниками та граматичними таблицями.

Презентація граматичного матеріалу на мовних прикладах у стислій формі без зайвих лінгвістичних даних та описів полегшує його засвоєння, сприяє самостійному орієнтуванню в таблицях та схемах, розумінню граматичних пояснень та дефініцій, засобів граматичного оформлення думки.

Створення **мультимедійної презентації** до проблемної доповіді є підсумковим етапом роботи над "Професійним досьє" майбутнього фахівця. Презентуючи доповідь у вигляді логічно завершеної добірки слайдів з певної фахової теми студент продукує монологічне висловлення на професійній іноземній мові. При цьому розвиваються інтелектуальні функції аналізу і синтезу, формуються мовні узагальнення, виділяються мовні абстракції у вигляді знаків, схем і правил, тобто удосконалюється іншомовна професійна комунікація.

Висновки. Отже, тільки мотивована самостійна робота студентів, скерована викладачем, дає позитивні наслідки і можливість системного мислення й аналізу інформації із іншомовних джерел у їхній фаховій науково-дослідній роботі, при підготовці проектів, наукових оглядів першоджерел, рефератів, при обговоренні та рецензуванні доповідей на конференціях, а також у професійній діяльності молодих спеціалістів-аграріїв.

Навчання іноземній мові у ВНЗ має сприяти прагненню сучасного фахівця до успішної самореалізації в професійній сфері діяльності, самостійно і творчо опанувати знання та компетентно реагувати на виникаючі професійні проблеми.

Список літератури

1. Амеліна С. М. Особливості методів професійної підготовки майбутніх економістів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін [Електронний ресурс] // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2013. – Вип. 30. – С. 509– 512. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pfto_2013_30_81.pdf.

2. Васенко Л.А. Фахова українська мова: навч. пос./ Л.А. Васенко, В.В. Дубічинський. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
3. Мотиваційний лист. Кампус Франс. Національна агенція з питань вищої освіти у Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukraine.campusfrance.org/node/16505>.
4. Остапенко Н. Місце моделювання як методу навчання в педагогічному проектуванні: (на матеріалі лінгвометодики вищої школи) / Н. Остапенко // Українська мова і література в школі: Науково-методичний журнал. – 2004. – № 6. – С. 41–46.
5. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2. – С. 3–10.
6. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С.О. Сисоєва, І.В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. гуманітарний ун-т – Київ: Видавничий Дім «ЕКМО», – 2010. – 362 с.
7. Трухан Е.В. Английский язык для энергетиков: учеб. пособие / Е. В. Трухан, О.Н. Кобяк. – Минск:Выш. шк., 2011. – 191 с.
8. Europass. Opening doors to learning and working in Europe. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://europass.cedefop.europa.eu/en/documents/curriculum-vitae>.

В статье освещаются особенности развития педагогического творчества будущих учителей посредством современного педагогического тренинга. Доказана необходимость применения педагогического тренинга, являющегося одним из наиболее эффективных современных способов обучения. Педагогический тренинг определен как форма организации деятельности в индивидуализации подготовки, направленная на развитие личностных и профессиональных качеств личности будущего учителя посредством актуализации знаний в устойчивые психические образования: умения, навыки, качества. Педагогическое творчество определяется как оригинальное и эффективное решение учебных проблем и обогащение теории и практики обучения.

Педагогический тренинг, педагогическое творчество, будущие учителя.

Students' multiple goals and motivations of the study of foreign language are discussed. Our proposal is organized around of student motivation in future-present orientation in future professional environment.

The article deals with the development of modern approaches of the individual work of the foreign languages teaching and the mobilizing the educational process.

This research addresses the question of project method importance in the development of prospective specialist agrarian and gives examples of using the project technologies as a means of students independent work.

Advantages of this methodological device are given as to the forming method for students and realization of research, practical and creative abilities in future professional activity.

Only the motivated individual work students, directed by the teacher gives positives effects and the possibility of systems thinking and analysis of information from foreign sources in their professional scientific and research work, in the preparation of projects, scientific review of primary sources, abstracts when discussing and reviewing reports at conferences and in professional activity of young specialists agrarians.

Individual work, french professional language, method of projects, professional terminology, educational media sources

PEDAGOGICAL TRAINING AS A MODERN MEANS OF PROSPECTIVE TEACHERS' PEDAGOGICAL CREATIVITY DEVELOPMENT

Rudnytskykh O., postgraduate student

The article deals with a problem of future teachers' pedagogical creativity development by means of pedagogical training. The necessity to use modern means of teaching among which pedagogical training is the most efficient one is proved. The last one is defined as a way to organize an activity to develop a future teacher's personal and professional qualities by their actualization into stable mental patterns such as skills and qualifications. Pedagogical creativity is defined as original and effective solution of educational problems and enrichment of the theory and practice of education.

Pedagogical training, pedagogical creativity, future teachers.

The problem: Speaking of trainings as a part of educational process first of all we consider both pedagogical conditions and the role and place of training in pedagogical education. Becoming more student-centered education leads to an individualization of pedagogical process, when real interests and needs of a learner are taken into consideration. Changes in educational paradigm revise professional educational programs, because the orientation of previous political system on preparation of the specialists who were more the followers than creators has been turned into the one bringing up personalities motivated to accept new knowledge and feel free to improvise while implementing it. Previous educational paradigm was supposed to impart fixed knowledge and to form general skills; although under present conditions it's more important to form a personality that is highly motivated and is able to transfer general knowledge into specific conditions, to be ready for a constant professional development in order to perceive new information and quickly

© O.Rudnytskykh, 2014